

که در فرانسه مرتکب جرم شده بایران فرار کند و چون مجرم است جرمی نظیر آنچه در فرانسه کرده در ایران مرتکب شود عهود و میثاقی بین دول جهان در استرداد مجرمین منعقد میگردد که هر مجرمی بخاک کشور دیگر فرار کرد دولت اخیر موظف است بانقضای دولتی که جرم و جنایت در حوزه اقتدار قانونی او واقع شده او را دستگیر و تحویل مامورین قانونی او دهد تا رفم این خطر گردد و ضمناً وسیله تجسری دیگران بر ارتکاب جنایات نشود و چون ممکنست کسانی از لحاظ فشار اوضاع و اجحاف طبقه حاکمه و از نظر سیاسی اقدامی در کشور خود و یا کشور دیگری نموده باشند که از نظر آن دولت جرم شناخته شده ولی از نظر دولتی که مجرم بخاک آن کشور فرار کرده عمل او مبتنی بر افکار و روش سیاسی تلقی شود و قانون استرداد مجرمین سیاسی را ممنوع داشته و آنها را پناهنده سیاسی و تحت حمایت قانون شناخته است .

برای اینکه مطالب گفته شده احتیاج شرح و بسط بیشتری دارد خوانندگان عزیز را بادامه این بحث در شمارهات آتی مجله نوید میدهم .

آقای محمد اعتضاد

باب ضمان

ضمان مطابق نظریه فقهاء مشتق از ضمن است معنی آن انتقال ذمه مضمون عنه بذمه ضامن است و علماء تسنن ضمان را مشتق از ضم قرار داده و نون آن را زائد میدانند و میگویند مراد از ضمان ضم ذمه مضمون عنه با ذمه ضامن است یعنی در تادیه مضمون عنه اشترک دارند - و این نظریه صحیح نیست زیرا اگر مشتق از ضم باشد بایستی سایر مشتقات آن حرف (ن) نداشته باشد

در صورتیکه می بینیم که در تمام مشتقات ضمان - حرف (ن) جزء کلمه است - و همچنین لازم میآید که ضمانت از نفس دیگری صحیح نباشد زیرا ضم نفس بنفس متصور نیست - در صورتیکه ضمانت نفس را هم جایز دانسته اند - و نیز بایستی ضمان در مورد تعقب ضمانت ضامن بضامن دیگری ذمه مضمون عنه مراعی بماند

– نمره نزاع در این مورد عبارتست

۱- لازمه عقیده آنها که ضمان را از ضم دانسته اشتراك ذمه ضامن

با مضمون عنه است .

۲- پس از انعقاد ضمان هر گاه داین ذمه مضمون عنه را بری نماید

ضامن عهده دار تادیه دین است در صورتیکه مشتق در ضمن باشد برائت ذمه

مضمون عنه موجب برائت ذمه ضامن نیست .

ضمان بر سه قسم است - ضمان تعهد به مال - ضمان تعهد بنفس -

ضمان تعهد با ثر عقد است

۱- ضمانت تعهد بمال نیز بر دو قسم است - یا در مقابل عهده‌یست که

که ضامن برای مضمون عنه دارد - یا عهده برای ضامن نیست ضمانت

در مقابل مالی که مضمون عنه بعهده ضامن دارد در اصطلاح فقهی ضمان

مطلق نامیده میشود - و ضمانت در مقابل مالی که بعهده ضامن نیست ضمان

بمعنی اخص گفته شده و بعضی اطلاق ضمان بر قسم دوم بنحو مجازی دانسته‌اند

و آنرا حواله تلقی نموده‌اند ولی در اصطلاح قانون هر دو قسم ضمانت

بمعنی حقیقی میباشد

شرایط ضمان - ضامن باید رشید و عاقل و غیر مهجور در تصرف

مال خود باشد .

بعضی از علماء اطلاع ضامن را از اسم و خصوصیات مضمون عنه و مضمون

له و مال مورد ضمان لازم دانسته‌اند - و با جهالت آنها گفته‌اند که ضمان

محقق نمیشود - دلیل آنان آنست که جهالت ضامن نسبت به مضمون عنه

و مال مورد ضمان موجب ضرر و غرر ضامن خواهد شد - بعلاوه قصد از

ضمان امتنان و نیکوکاری نسبت به مضمون عنه میباشد و با جهالت ضامن

این مقصود محقق نمیشود - ولی اکثر علماء جهالت نسبت به مضمون له و مضمون

عنه را مانع ندانسته بلکه جهالت به مقدار مال مضمون عنه را مانع قرار داده‌اند

دلیل آنها روایت خاص است که در مورد ضمانت حضرت امیر ع از شخص

متوفائی نسبت بدین او نموده در صورتیکه مضمون له را در آن موقع شایدمی

شناختند - اشخاصیکه جهالت به مضمون له و مضمون عنه را مانع نمیدانند

روایت مزبور را حمل به جهة ولایت مطلقه حضرت رسول ص و حضرت امیر ع نسبت

با فراد فرار داده و گفته‌اند که قضیه‌ییکه در بیک واقعه پیش آمده قاعده

کلی نمیتوان تلقی نمود در هر صورت اکثر علماء جهالت به مضمون عنه

و مضمون له را مانع از وقوع ضمان دانسته و شرط انعقاد ضمان را اطلاع از خصوصیات مضمون له و مضمون له را مانع از وقوع ضمان دانسته و شرط انعقاد ضمان را اطلاع از خصوصیات مضمون له و مضمون عنه و مال مورد ضمان دانسته اند خاصه نسبت بمال مورد ضمان زیرا با جهالت ضامن از قدر و وصف و خصوصیات دین قصد و انشاء و ایجاد تعهد محقق نمیشود

و نیز از شرایط صحت ضمان عدّه از فقهاء رضایت مضمون له را ذکر نموده اند و حق آنست که رضایت او شرط نیست گفته اند که رضایت مضمون له شرط است زیرا نقل ذمه مضمون عنه بدمه ضامن باید با نظر و اطلاع شخص ذینفع باشد .

و نیز از شرایط صحت ضمان دارا بودن ضامن است زیرا ضمانت شخص معسر بی چیز صحیح نیست - ولی در صورتیکه مضمون له مطلع از بی چیزی و اعسار ضامن باشد و رضایت بضمانت او بدهد - آیا چنین ضمانتی صحیح است یا خیر - از مفاد فتاوی فقهاء مستفاد میشود که در صورت اطلاع مضمون له از اعسار ضامن ضمانت صحیح زیرا خودش اقدام به ضرر خون نموده است .

محل اختلاف در موردیست که در موقع انشاء ضمان ضامن مالدار باشد و قبل از تادیه دین معسر گردد - درین صورت آیا مضمون له حق رجوع بمضمون عنه را از جهت حدوت اعسار ضامن دارد یا نه محل کلام است - بعضی گفته اند که شرط صحت ضمان ملائت ضامن تا موقع ادا دین میباشد و در صورت احداث اعسار مضمون له حن فسخ ضمان و رجوع مضمون عنه را دارد - و بعضی عنوان اعسار را مانع از انعقاد ضمان در مرحله اولیه دانسته و با ملائت ضامن و انشاء ضمان عهده مضمون عنه بری و ضامن عهده دز تادیه مال میگردد - و حدوث اعسار نسبت بضامن حقی برای مضمون له نسبت به مضمون عنه ایجاد نمینماید - در قوانین ایران این معنی پیش بینی نشده .

و نیز از جمله شرایط صحت ضمان آنست که ضمانت ضامن نسبت به مال مورد ضمان مؤجل باشد - یعنی ضامن تعهد نماید که مال مورد ضمان را بقداً بپردازد - و برای حال بودن دین و مؤجل بودن آن ۱۲ صورت تصور نموده اند .

۱- دین حال و ضمانت حال

۲- دین مؤجل و ضمانت حال

۳- دین مؤجل و ضمانت بتادیه آن حال شود

۴- دین مؤجل و ضمانت هم مؤجل

۵- دین حال و ضمانت حال بعمل آید

۶- دین و ضمان مؤجل

هریک از شش قسم یا ضامن ذمه برای مضمون عنه دارد و یا ندارد

و مجموع ۱۲ قسم است.

حق این است که در طرز انشاء ضمان باید فرق قائل شد مثلاً هرگاه تادیه دین را ضامن مشروط بآمدن زمان بعد قرارداد دهد مثل آنکه بگوید اگر روز پنجشنبه آمد من ضامن هستم این ضمانت باطل است زیرا فعلاً عهده برای خود قائل نشده و در موقع آمدن روز پنجشنبه هم انشائی بعمل نیامده است.

ولی اگر بگوید من ضامن دین هستم و در روز پنجشنبه آتیه میدهم صحیح است زیرا قصد انشاء ضمانت نموده و موقع تادیه را روز پنجشنبه قرارداد داده و این معنی از قبیل واجب معلق است و قسمت اول واجب مشروط در باب ضمانت از حق الجعالة محل اختلاف است یعنی هرگاه کسی حقی برای دیگری در مقابل عملی که انجام مینماید قرار دهد مثل آنکه موکل با وکیل خود قرار داد انجام امر و کالتی را بمبلغ معینی قرار دهد آیا دیگری میتواند از طرف موکل ضمانت نماید که پس از انجام عمل حق الوکاله وکیل بپردازد یا نه محل کلام است. بعضی گفته اند صحیح است زیرا مقدار حق الجعالة و عهده موکل در صورت انجام عمل معلوم است و شخص ضامن فعلاً تعهد تادیه این وجه را مینماید و اداء آنرا موکل به انجام عمل قرار میدهد. بعضی گفته اند صحیح نیست زیرا قبل از انجام عمل عهده برای موکل استقرار نداشتند تا قابل انتقال بضامن باشد. بقیه بحث در این مورد و فروعات ضمان را بعداً بعرض میرسانم